

Waren de olieconcerns Henk Kamp te slim af?

Posted on 4 juni 2022 by Jacques Hagoort

NRC van zaterdag 28 mei opende met de sensationele clickbait 'Olieconcerns speelden sluw spel met Gronings gas". Na doorklikken kwam de gealarmeerde NRC lezer terecht bij 'Hoe de oliebazen de overheid bespeelden', een onthullend artikel over wat er zich na de aardbeving in het Groningse dorpje Huizinge in augustus 2012 achter de schermen heeft afgespeeld tussen de olieconcerns en de overheid. De beving in Huizinge was de sterkste ooit in de geschiedenis van Groningen en luidde het begin van het einde in van de gaswinning in Groningen.

Het artikel, geschreven door de onderzoeksjournalisten Bas Haan, Wubby Luyendijk en Derk Stokmans, is gebaseerd op geheime notulen van de Maatschap Groningen over de periode van vlak na de beving in Huizinge tot ruim een jaar erna. De eerste auteur Haan is een gelauwerd onderzoeksjournalist en recent overgestapt van de publieke omroep (Nieuwsuur) naar NRC. Luyendijk is de chef van de onderzoeksgroep van NRC en was in een vorige functie verslaggever met Groningen in haar pakket. Stokmans is eveneens een gelauwerd onderzoeksjournalist en bekend van zijn boek over de opkomst van PvdA-leider Samsom.

De Maatschap Groningen is in 1960 opgericht om het beheer en de exploitatie van het Groningen gasveld in goede bestuurlijke banen te leiden. Het is een privaat-publieke samenwerking die bestaat uit twee leden: de Nederlandse Aardoliemaatschappij BV (NAM) met een aandeel van 60%, en Energie Beheer Nederland BV (EBN), een volle dochter van de Staat, met de resterende 40%. De maatschap wordt beheerd door een College van Beheer bestaande uit twee vertegenwoordigers van de aandeelhouders van NAM (Shell en Exxon) en twee vertegenwoordigers van EBN. Het ministerie van Economische zaken (EZ) maakt van dit college deel uit als adviserend lid.

Een publicatie over Groningen op basis van geheime notulen aan de vooravond van de Parlementaire Enquête over Groningen is uiterst curieus en roept de nodige vragen op. Allereerst, hoe zijn de geheime notulen bij de NRC terecht gekomen? Niet onwaarschijnlijk door een lek uit kringen rond de Enquête Commissie. Maar met welk motief? Bang dat de rol van de Maatschap Groningen onderbelicht zou blijven? Beschadiging van oud-minister Henk Kamp? Het zou allemaal kunnen.

Geen drastische ingreep

Intussen zijn ze bij de NRC maar wat trots op hun scoop. In de NRC-nieuwsbrief De Haagse Stemming van 30 mei voorspelt de redacteur van dienst voldaan dat de recente onthullingen in zijn krant de toon gaan zetten tijdens de verhoren van de Enquête Commissie die op 27 juni zullen beginnen. Dat is niet te hopen want dat zou de waarheidsvinding niet ten goede komen.

Het belangrijkste ‘feit’ dat het NRC onderzoeksteam boven water heeft weten te krijgen is dat door ‘sluw spel’ van de ‘oliebazen’ een drastische ingreep in de productie van het Groningen gasveld in 2013 door de toenmalige minister van Economische Zaken (EZ), Henk Kamp, is voorkomen, tegen het uitdrukkelijke advies van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) in. Het SodM had de minister aanbevolen de productie zo snel als maar enigszins mogelijk was terug te brengen van de toegestane 45 miljard naar 12 miljard kubieke meter per jaar. Bij die laatste snelheid zou er, volgens het SodM, geen gevaar meer bestaan op dodelijke, door de gaswinning veroorzaakte aardbevingen.

De minister heeft in zijn gasbesluit van begin 2013 inderdaad de productiesnelheid ongemoeid gelaten. Maar dat wil nog niet zeggen dat de oliebazen een sluw spel hebben gespeeld om de minister zover te krijgen. Wat dat sluwe spel dan wel zou

zijn geweest wordt in het artikel allerminst duidelijk gemaakt. Het artikel beschrijft flarden van tamelijk incoherente conversaties van middelbare heren die zich in hun nering bedreigd voelen. Maar van een sluw spel is in de verste verte geen sprake, dat bestaat alleen in de hoofden van drie onderzoeksjournalisten.

Kamp had het gasgeld nodig

Het gasbesluit van minister Kamp is een eigenstandig besluit geweest met, vanzelfsprekend, de onontbeerlijke inbreng van alle betrokken partijen. Kamp deelde de zorgen over de aardbevingen, maar zag zich begin 2013 geconfronteerd met een veelheid van tegenstrijdige informatie en adviezen. Hij besloot daarop geen verstrekkende en onomkeerbare maatregelen te nemen maar eerst uitgebreid onderzoek te laten doen. Pas daarna zouden er rationele besluiten kunnen worden genomen over de toekomst van Groningen. En zo is het ook gelopen. De onderzoeken kwamen eind 2013 gereed en op grond van die onderzoeken heeft Kamp toen zijn definitieve Groningen-beleid geformuleerd.

Wat bij het besluit van minister Kamp om niet in te grijpen in de productie van Groningen waarschijnlijk wel een rol heeft gespeeld, en misschien zelfs doorslaggevend is geweest, is de politieke context waarin hij moest opereren. Kamp was minister van EZ in het bezuinigingskabinet Rutte 2 van VVD en PvdA dat in de herfst van 2012 was aangetreden.

Het kabinet Rutte 2 had zich ten doel gesteld 16 miljard EUR te bezuinigen om de door de financiële crisis uit de hand gelopen overheidsfinanciën weer op orde te krijgen. Die bezuiniging was een moeizaam tot stand gekomen compromis tussen de coalitiepartners waar niet meer aan getornd kon worden.

Als de minister gehoor had gegeven aan het advies van het SodM, dan zou dat aan gederfde aardgasbaten een bres van vele miljarden hebben geslagen in de bezuiniging van 16 miljard. Dat zou alleen maar hebben gekund als daar voldoende onweerlegbare argumenten voor waren. En dat was volgens Kamp op dat moment niet het geval. Kortom, Kamp had begin 2013 ook niet de politieke ruimte voor maatregelen die zonder enige twijfel het bezuinigingsdoel van Rutte 2 in direct gevaar zou hebben gebracht.

Samenvattend: veel geschreeuw en weinig wol in het sensationele NRC artikel. Het frame van de NRC-onderzoekers van een zwakke overheid die zich laat koeioneren

door het sluwe oliekapitaal klopt van geen kanten.

Kamp trok de regie naar zich toe

Het is eerder andersom geweest. Na de beving van Huizinge heeft Kamp de regie over de gaswinning in Groningen helemaal naar zich toe getrokken en de oliemaatschappijen geen enkele ruimte gelaten voor eventuele 'sluwe' spelletjes.

In zijn regie heeft Kamp niet altijd een gelukkige hand gehand, maar dat is een andere zaak. Dat zal zeker uitgebreid aan de orde komen tijdens de openbare verhoren eind juni. Maar Kamp wegzetten als marionet van sluwe oliebazen is te zot voor woorden.

Wynia's Week *verschijnt 104 keer per jaar.* ***Als donateur maakt u de onafhankelijke berichtgeving van Wynia's Week mogelijk.*** *Doneren kan* ***HIER****. Hartelijk dank!*